

Індекс

сталості розвитку
ОГС в Україні

ЗВІТ ЗА
2025 РІК

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

УНЦПД

Дослідження «Індекс сталості розвитку організацій громадянського суспільства в Україні у 2025 році» підготовлено Українським незалежним центром політичних досліджень за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Текст дослідження представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження».

Автори дослідження:

Валерія Скворцова, Юлія Панура, Ярина Походай
Український незалежний центр політичних досліджень

Фокус-групи проводили:

Юлія Панура, Анна Дзюба, Дмитро Япрах, Ярина Походай
Український незалежний центр політичних досліджень

Рецензент:

Юлія Каплан, кандидатка політичних наук, експертка
Національний інститут стратегічних досліджень

Дизайнер:

Олександр Глиненко

Червень 2026

ЗМІСТ

<u>Методологія дослідження</u>	<u>4</u>
<u>Перелік скорочень</u>	<u>5</u>
<u>Загальний контекст</u>	<u>6</u>
<u>Показники Індексу в 2025 році</u>	<u>7</u>
<u>I. Правове середовище</u>	<u>7</u>
<u>II. Організаційний розвиток: 3.0</u>	<u>12</u>
<u>III. Фінансова життєздатність</u>	<u>16</u>
<u>IV. Адвокація</u>	<u>20</u>
<u>V. Надання послуг</u>	<u>23</u>
<u>VI. Галузева інфраструктура: 3.0</u>	<u>26</u>
<u>VII. Публічний імідж</u>	<u>29</u>

Дослідження проводиться відповідно до методології Civil Society Organizations Sustainability Index – міжнародного дослідження, що оцінює сталість розвитку організацій громадянського суспільства (ОГС). Методологія дослідження була розроблена Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та імплементоване міжнародною організацією FHI 360 разом з Міжнародним центром некомерційного права (ICNL) у 73 країнах світу.

З 2023 року дослідження проводиться Українським незалежним центром політичних досліджень за підтримки МФ «Відродження».

Індекс сталості розвитку ОГС (далі – Індекс) спирається на сім показників, які комплексно описують стан сектору, а саме:

- 1) правове середовище
- 2) організаційна спроможність
- 3) фінансова стійкість
- 4) адвокація
- 5) надання послуг
- 6) секторальна інфраструктура
- 7) публічний імідж.

Експерти з різних сфер діяльності ОГС та різних регіонів України оцінюють зміни кожного окремого показника на панельній дискусії, порівнюючи актуальний стан напрямку з минулим роком. Середня оцінка за всі показники визначає загальний бал Індексу.

В оцінюванні використовується шкала від 1 до 7 балів, де 1 – це максимально розвинена сталість організацій громадянського суспільства і 7 – максимально низька сталість ОГС.

Оцінки експертів доповнюються кабінетним дослідженням за кожним з семи напрямків, а також даними фокус-групового дослідження організацій громадянського суспільства з різних регіонів України та різних напрямків діяльності, яке було проведено командою експертів УНЦПД. В цьому звіті використані дані 6 фокус-груп, в яких взяла участь 41 організація громадянського суспільства.

Детальніше з результатами попередніх досліджень можете ознайомитись на сайті з [Інтерактивним дашбордом Індексу сталості розвитку організацій громадянського суспільства в Україні](https://dasboard-cso-index.ucipr.org.ua)¹.

¹ <https://dasboard-cso-index.ucipr.org.ua>

ACTED	Agency for Technical Cooperation and Development
HR	Human Resources
IREX	International Research & Exchanges Board
OCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
PR	Public Relations
SMM	Social Media Marketing
UHF	Ukraine Humanitarian Fund
USAID	United States Agency for International Development
БО	Благодійна організація
БФ	Благодійний фонд
ВПО	Внутрішньо переміщені особи
ГО	Громадська організація
ГС	Громадська спілка
ЄС	Європейський Союз
КМІС	Київський міжнародний інститут соціології
ЛГБТІК+	Лесбійки, геї, бісексуальні, трансгендерні, інтерсекс, квір та інші особи з різноманітною сексуальною орієнтацією, гендерною ідентичністю, гендерним самовираженням або статевими характеристиками
НАБУ	Національне антикорупційне бюро України
НАТО	Організація Північноатлантичного договору
НУО	Неурядова організація
ОБСЄ	Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ОГС	Організації громадянського суспільства
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ПДВ	Податок на додану вартість
ПДФО	Податок на доходи фізичних осіб
САП	Спеціалізована антикорупційна прокуратура
США	Сполучені Штати Америки
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг

У 2025 році Україна продовжила потерпати від російської збройної агресії. На четвертому році війни було зафіксовано найвищу від початку повномасштабного вторгнення РФ кількість жертв серед цивільного населення, а саме загинуло 2 514 мирних жителів і 12 142 людини отримали поранення². Інтенсифікувалися і атаки на критичну інфраструктуру по всій країні, що спричинило ще більш тривалі аварійні відключення електроенергії у порівнянні з минулим роком. Так, у 2025 році Росія застосувала проти України близько 60 тисяч керованих авіабомб, 2,4 тисячі ракет різних типів і близько ста тисяч ударних дронів³. Мали місце і незначні просування Росії на лінії фронту. Попри величезні втрати, в 2025 році російські війська взяли під контроль близько 4,67 тис. км² території України, що становить приблизно 0,77% від загальної площі держави⁴. Воєнні дії продовжили суттєво впливати на роботу ОГС і активістів, особливо тих, хто працює біля лінії бойового зіткнення, і залишаються головним фактором небезпеки і загрози життю.

Крім того, рік ознаменувався інтенсифікацією переговорного процесу про завершення війни між Україною та Росією, що відбувалось здебільшого за підтримки новообраного у 2025 році президента США Дональда Трампа і його команди. Попри численні зустрічі і включеність американської сторони, переговори не принесли значних результатів.

Прихід до влади Трампа також суттєво вплинув на зовнішню політику США і її пріоритети. Так, за ініціативою нової адміністрації, на початку 2025 року Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) припинило роботу більшості своїх проєктів по всьому світу, включаючи Україну, і у липні 2025 року було остаточно ліквідовано. Це стало драматичним ударом по величезній кількості програм і проєктів, в які були включені, зокрема, організації громадянського суспільства. Більшість українських ОГС зіткнулися з серйозними фінансовими труднощами через припинення фінансування USAID, що призвело до значного скорочення діяльності та персоналу організацій.

Важливою подією року стала реакція громадського сектору на спробу влади обмежити незалежність антикорупційних органів. У липні 2025 року Верховна Рада ухвалила закон, який суттєво розширював повноваження Генерального прокурора щодо контролю над НАБУ та САП. Це викликало різку реакцію ОГС, молоді, журналістів, активістів та міжнародних партнерів України й, своєю чергою, призвело до масштабних протестів по всій Україні (так званого «Картонкового Майдану»). Під тиском суспільства та ЄС влада була змушена внести новий законопроєкт і відновити незалежність антикорупційних інституцій.

Попри вищезазначені виклики і труднощі для українських ОГС, загальний показник сталості ОГС в Україні не змінився у 2025 році. Однак мали місце зміни окремих напрямків. Зокрема, покращення на 0,1 бала стану правового середовища та надання послуг, що головним чином зумовлено прийняттям низки сприятливих законопроєктів, а також загальною інтенсифікацією євроінтеграційних процесів. Разом із тим, відбулось погіршення на 0,1 бала у сфері організаційної спроможності та на 0,2 бала - у фінансовій стійкості ОГС. Основними чинниками погіршення цих двох показників стали виснаженість громадського сектору тривалою війною за незалежність України та фактична зупинка широкої фінансової підтримки з боку USAID в Україні.

За даними Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2026 року в Україні було зареєстровано 109014 громадських організацій, 2594 громадських спілки, 28791 професійна спілка, 179 об'єднань профспілок, 28384 релігійні організації, 32923 благодійних організацій, 1869 органів самоорганізації населення, 41641 ОСББ та 325 творчі спілки. Ці дані вказані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополь, частин Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей⁵.

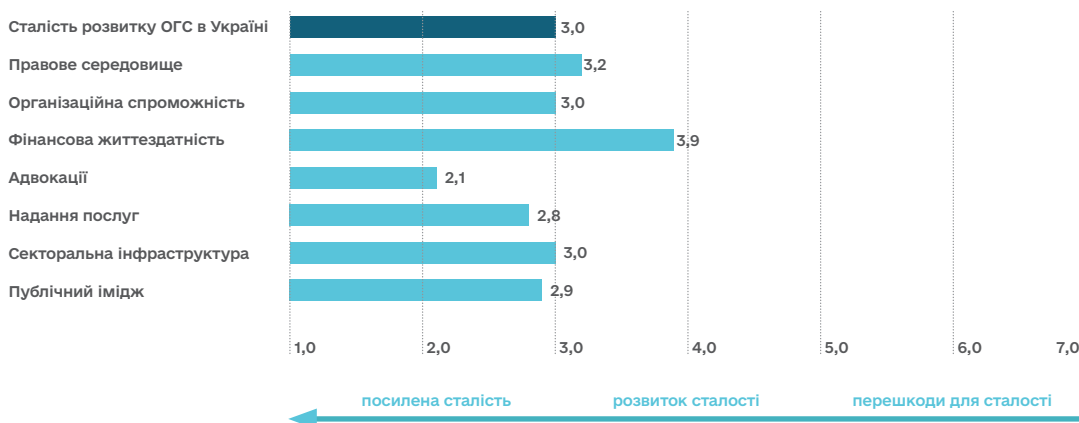
2 <https://ukraine.ohchr.org/uk/2025-deadliest-year-for-civilians-in-Ukraine-since-2022-UN-human-rights-monitors-find>

3 https://t.me/U24_gov_ua/12063

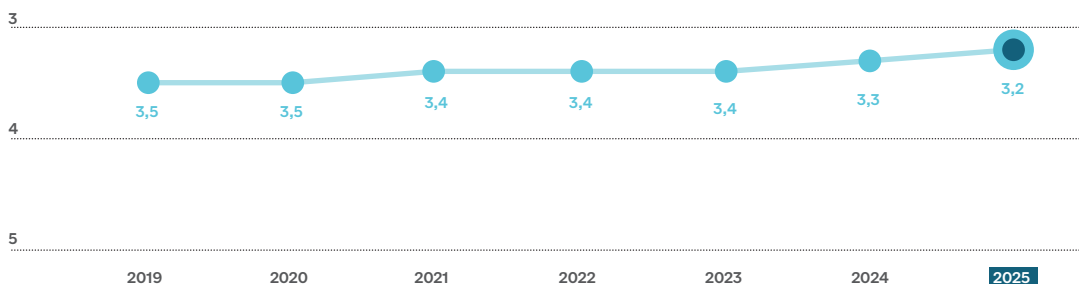
4 <https://understandingwar.org/research/russia-ukraine/russian-offensive-campaign-assessment-december-9-2025/>

5 <https://stat.gov.ua/uk/explorer?md5=4666bfff85d1f2e64ee8b9c17e54f3655>

ПОКАЗНИКИ ІНДЕКСУ У 2025 РОЦІ

I. ПРАВОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ: 3.2

У 2025 р. показник правового середовища ОГС становив 3,2 бала. Порівняно з 2024 роком – 3,3, він покращився на 0,1 бала. Загалом зміни, які відбулися у законодавстві протягом звітного року, були сприятливими для ОГС, за окремими незначними винятками.

Ключовими законами України, що визначають правові засади діяльності ОГС, залишаються: «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»⁶, «Про громадські об'єднання»⁷, «Про благодійну діяльність та благодійні організації»⁸, «Про волонтерську діяльність»⁹, «Про гуманітарну допомогу»¹⁰, «Про соціальні послуги»¹¹, Податковий кодекс України¹².

6 Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

7 Закон України «Про громадські об'єднання» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

8 Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

9 Закон України «Про волонтерську діяльність» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

10 Закон України «Про гуманітарну допомогу» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>

11 Закон України «Про соціальні послуги» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

12 Податковий кодекс України Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Відбулися вагомі зміни в сфері реєстраційних процедур для громадських організацій. Основним нововведенням 2025 року стала можливість реєструвати ГО на основі модельного статуту¹³. Хоча послуга у 2025 році повноцінно не запрацювала (розпочався етап бета-тестування), проте дана можливість є знаковою для громадянського суспільства – процес створення ГО значно спрощено, без необхідності особистого звернення до органів юстиції чи державного реєстратора. В цьому ж напрямку відбувся рух законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо унормування діяльності та державної реєстрації громадських організацій»¹⁴, який має на меті створити сприятливі умови для діяльності ГО на законодавчому рівні.

Представники ОГС, що працюють в регіонах, підтвердили, що процедури реєстрації та перереєстрації громадських організацій доступні та відносно прості. Разом з тим, учасники фокус-груп звернули увагу на потребу в онлайн форматах та розширення кола суб'єктів-реєстраторів ГО (як приклад наводили, що реєстрація благодійних організацій здійснюється широким колом державних реєстраторів, ЦНАПами, нотаріусами, тоді як ГО змушені проходити процедури виключно через територіальні органи Мін'юсту)¹⁵.

Значного покращення зазнало законодавство у сфері громадської участі: підписання Президентом та введення в дію Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування»¹⁶. Закон визначив обов'язок органів місцевого самоврядування забезпечити запровадження статутів громад до кінця 2026 року. У 2025 році розпочався активний етап імплементації закону: громади почали розробляти локальні нормативні акти, необхідні для функціонування механізмів участі, перші статuti вже було ухвалено. Додатковим чинником підтримки громад у процесі адаптації до нових вимог стала підготовка Міністерством розвитку громад та територій України за підтримки організацій громадянського суспільства Методичних рекомендацій з розробки Статуту територіальної громади. У 2025 році також продовжилася робота над змінами у законодавчому регулюванні органів самоорганізації населення¹⁷.

Закон України «Про забезпечення прозорості у місцевому самоврядуванні»¹⁸ активно імплементувався саме в 2025 році. Станом на 1 квітня 2025 року відеозаписи засідань оприлюднювали 99,1% обласних рад та близько 75% громад і районних рад. Попри те, що до завершення воєнного стану закон не вимагає обов'язкових прямих трансляцій, кожна п'ята місцева рада вже практикує такий формат роботи. Більшість місцевих рад також інтегрували до своїх регламентів положення щодо відеофіксації та трансляції засідань, а майже 74% громадян вважають прямі трансляції засідань місцевих рад чинником підвищення ефективності їхньої роботи¹⁹.

У 2025 році було ухвалено низку важливих нормативно-правових актів у сфері гуманітарної допомоги. Зокрема, змінами до Закону України «Про гуманітарну допомогу»

13 Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту щодо забезпечення можливості діяльності громадської організації на підставі модельного статуту» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2025-%D0%BF#Text>

14 Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо унормування діяльності та державної реєстрації громадських організацій» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/40561>

15 Звіт за результатами дослідження на тему: «Сталість розвитку організацій громадянського суспільства в 2025 р.». Український незалежний центр політичних досліджень

16 Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування». Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3703-20#Text>

17 Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про органи самоорганізації населення» щодо удосконалення порядку організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/28346>

18 Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення прозорості місцевого самоврядування». Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3590-20#Text>

19 Практика застосування та оцінка ефективності реалізації законодавства з питань забезпечення прозорості місцевого самоврядування. Дослідження підготовлено на запит Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Програмою «U-LEAD з Європою». URL: <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/44641.pdf>

(Закон № 4608 щодо врегулювання діяльності гуманітарних організацій²⁰) громадським, благодійним та релігійним організаціям було надано право ввозити транспортні засоби як гуманітарну допомогу без сплати ПДВ і митних платежів, та використовувати їх для здійснення статутної та гуманітарної діяльності. Водночас повноцінна реалізація цього механізму потребує ухвалення Кабінетом Міністрів України відповідних підзаконних актів.

Важливими для сектору стали також зміни до Податкового кодексу України (Закон №4505²¹), якими було скасовано ПДВ на надання соціальних послуг ГО. Це рішення усунуло тривалу проблему нерівних умов між державними та недержавними надавачами соціальних послуг, оскільки раніше послуги ОГС фактично були дорожчими через оподаткування, що суттєво знижувало їхню конкурентоспроможність у закупівлях та тендерах.

Крім того, було внесено зміни до підзаконних нормативно-правових актів у сфері гуманітарної допомоги щодо спрощення процедур ввезення, реєстрації та обліку транспортних засобів, які надходять як гуманітарна допомога,²² та розширення переліку товарів і послуг благодійної допомоги, які передаються без оподаткування ПДФО та військовим збором²³.

Правове регулювання волонтерської діяльності теж зазнало змін. Активно велася робота над створенням Державної цільової соціальної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні на період до 2030 року у тісній співпраці із громадським сектором. Також були законодавчі спроби врегулювання державного страхування життя, здоров'я та працездатності волонтерів. Відповідні законопроекти зареєстрували та передали на розгляд у профільні комітети^{24,25}. Також у 2025 році зареєстровано та прийнято за основу законопроект про скасування візових вимог для іноземців та осіб без громадянства, які є гуманітарними працівниками та волонтерами, на період дії воєнного стану²⁶. Законопроект був проадвокатований та підтриманий громадським сектором, адже він значно спрощує залучення іноземних волонтерів до діяльності на території України.

Знаковою зміною для правової сфери громадського сектору було затвердження Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства. План передбачає виконання 34 завдань у партнерстві органів влади із громадянським суспільством²⁷. Важливе значення для ОГС мали також підготовлені урядом у межах євроінтеграційного процесу Дорожні карти щодо функціонування

20 Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про гуманітарну допомогу» щодо врегулювання діяльності гуманітарних організацій» Електронний кабінет громадянина. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4608-20#Text>

21 Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4505-20#Text>

22 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та строків передачі військовослужбовцем оригіналу особистого розпорядження командиру військової частини, командиру/керівнику підрозділу органу (служби, військового формування) для зберігання в особовій справі» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2024-%D0%BF#Text>

23 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку засобів, товарів (робіт, послуг), сума (вартість) благодійної допомоги для закупівлі або у вигляді яких не включається до оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112-2016-%D0%BF#Text>

24 Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо обов'язкового державного страхування життя, здоров'я та працездатності волонтерів Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56841>

25 Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо державного страхування життя, здоров'я та працездатності волонтерів Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56928>

26 Закон України Про внесення змін до розділу IV «Прикінцеві положення» Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» щодо непоширення візових вимог для окремих категорій іноземців та осіб без громадянства на період дії воєнного стану Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4816-IX#Text>

27 Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації у 2025–2026 роках Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки Офіційний веб портал парламенту України». URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzh-spryannia-rozvytku-hromadianskoho-susplstva-v-ukraini-na-20212026-roky-i-246?fbclid=IwY2xjawJcsiZleHRuA2FibQixMAABHZAWhODJUU_WybbVjH2cENkPYwci15t6icIZcZ2TDc7QNZEm8zWGmarjSQ_aem_JLrTK2HoPpaT5GtkaG7y5w

демократичних інституцій та забезпечення верховенства права. Ці документи передбачають заходи, пов'язані із розвитком учасницької демократії, створенням сприятливих умов для діяльності громадянського суспільства та посиленням демократичних практик. Реалізація зазначених заходів уже розпочалася та стала додатковим стимулом для активізації роботи органів державної влади у сфері підтримки громадянського суспільства²⁸.

Низка загрозливих законодавчих новацій все ж мала місце у 2025 році. Зокрема, набув чинності Закон України «Про лобіювання»²⁹ та запрацював Реєстр прозорості³⁰. Широке трактування «комерційного інтересу» в законі та пряме не виключення з-під дії закону ОГС залишає ризики для тиску на громадський сектор та можливе перешкоджання діяльності громадських організацій. Станом на 2 півріччя 2025 року статус суб'єкта лобіювання набули 14 ОГС³¹.

Також занепокоєння у громадському секторі викликали законодавчі ініціативи, які містять ризики для свободи слова: щодо забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності (станом на 2025 рік закон прийнято та він очікує на підпис Президента), який передбачає заборону ототожнення особи адвоката з клієнтом³²; щодо закриття частини відомостей з публічних реєстрів³³, рекодифікація книги другої Цивільного кодексу³⁴.

Відповідно до даних правозахисної організації ZMINA, у 2025 році було зафіксовано 178 випадків переслідувань і втрат серед представників громадянського суспільства на підконтрольній уряду України території. Понад 60% випадків пов'язані з російською агресією. Водночас звітний рік відзначився окремими резонансними випадками тиску на громадських активістів. Переслідувань зазнавали антикорупційні, екологічні активісти, представники Громадської ради доброчесності, активісти ЛГБТІК+ спільноти³⁵.

В 2025 році досі фіксувалися проблеми із банківським обслуговуванням ОГС. Так, представники ОГС, що працюють на прифронтових територіях, ділились негативним досвідом, коли при відкритті та обслуговуванні банківських рахунків їм доводилося подавати додаткові підтверджуючі документи, що територія реєстрації є підконтрольною урядові України. Окремим ГО були змушені змінювати місце реєстрації через проблеми з банківським обслуговуванням ОГС із прифронтових територій, що призводить до стирання ідентичності таких організацій та послаблення громадського сектору в прифронтових регіонах³⁶.

Проблемним питанням залишається невизначеність щодо статусу засновників ОГС. Представники ОГС, що працюють в регіонах, знову ділились досвідом труднощів у взаємодії з банківськими установами, які під час фінансового моніторингу суворо вимагають повні персональні дані засновників організацій, створених навіть 10 або більше років

28 Розпорядження Кабінету Міністрів України Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475-2025-%D1%80#Text>

29 Закон України «Про лобіювання» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3606-20#Text>

30 Реєстр прозорості. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://transparency.nazk.gov.ua/home>

31 Реєстр Прозорості. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://transparency.nazk.gov.ua/home>

32 Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/45435>

33 Закон України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та деяких інших законів України щодо особливостей надання відомостей публічних електронних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, та деяких інших публічних електронних реєстрів» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4576-20#Text>

34 Проект Закону України про внесення змін до Цивільного кодексу України у зв'язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги другої Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/57355>

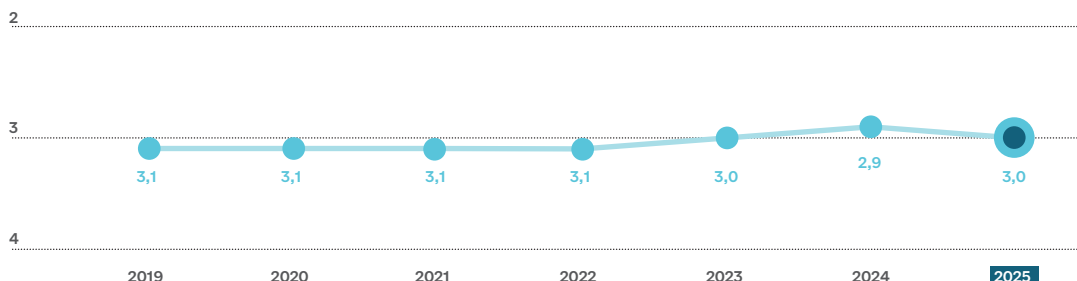
35 Становище правозахисників та громадських активістів в Україні в 2025 році. Аналітичний звіт / Юзик І., Роман Х., Депутат Д., Мартинчук А., ; ред. Печончик Т., Синюк О., ; Центр прав людини ZMINA. - Київ, 2026. - 170 с.

36 Працювати попри війну: реальність ОГС на прифронтових територіях. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <https://ucipr.org.ua/ua/publikatsii/vydannia/pratsyuvati-popri-vijnu-realnist-ogs-na-prifrontovikh-teritoriyakh>

тому, попри втрату фактичного зв'язку з ними. Особливо гостро цю проблему відчувають ОГС, які працюють на прифронтових територіях, та релоковані ОГС.

ОГС і надалі мають можливість отримувати безоплатні правові консультації як від інших громадських організацій, так і від державних установ (центрів безоплатної правової допомоги, ЦНАПів) та представників юридичних компаній. Зокрема, функціонує гаряча лінія в Українському незалежному центрі політичних досліджень, консультаційну підтримку волонтерам і волонтерським організаціям надають БФ «Хід юристів» та ГО «ЮрШтаб».

II. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК: 3.0

У 2025 році показник організаційної спроможності ОГС склав 3,0 бала, що свідчить про його погіршення порівняно з 2024 роком (2,9) на 0,1 бала. Зазначена динаміка зумовлена низкою взаємопов'язаних чинників, насамперед – різким скороченням донорського фінансування внаслідок фактичного припинення діяльності Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні, тривалим кадровим дефіцитом, зростаючим вигоранням персоналу та структурною неоднорідністю сектору.

Припинення фінансування USAID у 2025 році мало суттєвий негативний вплив на організаційну спроможність українських ОГС. Протягом років USAID інвестувало у розвиток внутрішніх процесів організацій – від HR-політик і систем управління до програм навчання персоналу та розвитку лідерства, але водночас створило певну залежність від зовнішнього фінансування. Втрата системної підтримки з боку USAID також оголила залежність сектору від зовнішніх донорів і показала слабку диверсифікацію фінансових джерел³⁷. Ліквідація агентства призвела до різкого скорочення ресурсів, які забезпечували підтримку цих процесів. ОГС були змушені скоротити кількість працівників, відмовитися від програм професійного розвитку та скоротити адміністративні витрати³⁸.

За результатами дослідження, проведеного Open Space Works Ukraine та ГС «Громадські ініціативи України» у лютому 2025 року, 27% опитаних організацій до лютого 2025 року отримували безпосередню або опосередковану підтримку від USAID, а 22% респондентів відзначили безпосередній негативний вплив припинення діяльності агентства на свою роботу. Загалом 34% опитаних ОГС охарактеризували ситуацію як катастрофічну, тоді як 51% – як складну, але з можливістю адаптації³⁹.

Варто відзначити, що деякі донори, зокрема Японське агентство з міжнародного співробітництва (JICA), заявляли про складність прямого фінансування громадянського суспільства в Україні, фокусуючись на програмах у сфері енергетики та інфраструктури⁴⁰.

Враховуючи скорочення американської підтримки, окремі донорські інституції продовжували здійснювати внески в організаційний розвиток. Фонд «Східна Європа», ICAP Єднання та Міжнародний фонд «Відродження» залишалися ключовими донорами у сфері організаційного розвитку, надаючи гранти на розвиток внутрішніх політик, цифровізацію, стратегічне планування та інституційну стійкість.

Міжнародний фонд «Відродження» разом із Фондом «Східна Європа» за підтримки Норвезького агентства з питань розвитку та співробітництва та у партнерстві зі

37 Civil Society in Ukraine after USAID cuts: back to the roots? Kyiv. March - April 2025. Special Edition URL: <https://www.aida-europe.eu/wp-content/uploads/2025/04/Civil-Society-in-Ukraine-after-USAID-cuts-back-to-the-roots.pdf>

38 Як українські ГО виживають після закриття USAID. 2025. URL: <https://hnh.news/32806/yak-ukrayinski-nuo-vyzhyvayut-pislya-zakryttya-usaid/>

39 Вплив припинення фінансування USAID на громадський сектор України. Open Space Works Ukraine, ГС «Громадські ініціативи України». Лютий 2025. URL: <https://www.prostir.ua/?news=vplyv-prypynennya-finansuvannya-usaid-na-hromadskiy-sektor-ukrajiny-rezultaty-doslidzhennya>

40 Японська агенція JICA в Україні хоче замінити USAID в енергетичних та інфраструктурних проєктах. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3967153-aponska-agencia-jica-v-ukraini-hoce-zaminiti-usaid-v-energetichnih-ta-infrastrukturnih-proektah.html>

Швецією у 2025 році розпочали трирічний проєкт «Розширення можливостей громадянського суспільства для стійкості та відновлення України». Його метою є підвищення здатності українських ОГС встановлювати та досягати цілі розвитку, які сприятимуть вступу України до Європейського Союзу, ранньому відновленню та реформам демократичного врядування в Україні. Проєкт покликаний розв'язати такі проблеми ОГС як брак ресурсів, навичок, залучення, видимості та слабе мережування. За результатами конкурсу орієнтовно 30 організацій отримали інституційні гранти тривалістю до 26-28 місяців із середнім бюджетом 5,5 млн грн на один проєкт⁴¹.

ІСАР Єднання в рамках проєкту «Сильне громадянське суспільство України - рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції продовжило надавати гранти з організаційного розвитку на щомісячній основі. У 2025 році ІСАР Єднання надав 193 гранти з посилення організаційного розвитку ОГС в Україні⁴². Прийом заявок на конкурс грантів з організаційного розвитку в рамках Маркетплейсу екосистеми «Дім громадянського суспільства» протягом 2025 року тривав постійно, а засідання відбіркової комісії відбувалися щомісяця⁴³. Фонд «Східна Європа» в межах проєкту «Фенікс: Сила спільнот» за підтримки ЄС реалізував конкурс грантів для ОГС – надавачів послуг у сфері відновлення громад обсягом від 1,1 до 1,6 млн грн⁴⁴.

Програма посилення спроможності локальних організацій, що реалізується БФ «Право на захист», продовжила роботу в сфері покращення стратегічної та операційної спроможності мережі локальних організацій громадянського суспільства для ефективного гуманітарного реагування та вирішення гострих соціальних проблем. У 2025 році організація продовжила надавати мікрогранти для локальних організацій та надавати послуги з оцінки організаційної спроможності і менторський супровід з організаційного розвитку.

Водночас загальна ситуація в царині організаційного розвитку є складною. Дослідження Фонду «Східна Європа» щодо стійкості та участі ОГС у відновленні територіальних громад виявило наявність «вразливої точки»: за умов інтенсивної діяльності організації не встигають приділяти увагу власному розвитку, а вигорання команд стає щораз відчутнішим⁴⁵.

Серед позитивних тенденцій 2025 року слід відзначити збережену, попри виклики, адаптивність сектору, зокрема, здатність організацій швидко адаптуватися до наявних ресурсів і потреб. Так, на конкурс грантів Громадської спілки «Мережа хабів громадянського суспільства» у 2025 році подалося 507 організацій з невеликими грантовими заявками, що свідчить про збережений попит на підтримку, особливо серед малих локальних ОГС.

Фінансова підтримка, спрямована на розвиток організаційної спроможності, надавалася як широкому колу зацікавлених ОГС, так і окремим категоріям організацій з урахуванням специфіки їхньої діяльності. Зокрема, існували програми, орієнтовані на ветеранські об'єднання, місцеві гуманітарні ініціативи та ОГС, що працюють у сфері відновлення.

Попит на стратегічне планування серед організацій громадянського суспільства залишається високим. Велика кількість ОГС переглядають власні стратегії, намагаючись врахувати нові виклики, зокрема, процеси реінтеграції ВПО, ветеранів та відновлення місцевих громад. Водночас ОГС потребують додаткової експертної підтримки та можли-

41 Конкурс інституційних грантів у межах Проєкту «Розширення можливостей громадянського суспільства для стійкості та відновлення України». URL: <https://www.irf.ua/contest/institutional-norad-sida-2024/>

42 Оргрозвиток для ОГС в межах екосистеми «Дім громадянського суспільства» URL: <https://ednannia.ua/our-programs-and-activities/pidtrymani-proiektu/13126-proekt-z-organizatsijnogo-rozvitku-dlya-organizatsij-gromadyanskogo-susplstva-v-mezhakh-ekosistemi-rozvitku-ta-pidtrimki-ogs-dim-gromadyanskogo-susplstva>

43 Конкурс грантів з організаційного розвитку. ІСАР Єднання. URL: <https://ednannia.ua/tryvaiut-hrantovi-konkursy/hrantovi-konkurs-z-orhanizatsiinoho-rozvytku>

44 Гранти на відновлення територіальних громад. Фонд «Східна Європа». Серпень 2025. URL: <https://chaszmin.com.ua/do-1-600-000-grn-granty-na-vidnovlennya-terytorialnyh-gromad-fond-shidna-yevropa/>

45 Стійкість та участь ОГС у відновленні територіальних громад. Фонд «Східна Європа». URL: <https://eef.org.ua/report/stijkist-ta-uchast-ogs-u-vidnovlenni/>

ностей для навчання у цих сферах. Особливо це стосується новостворених організацій, які часто не усвідомлюють важливості питань організаційного розвитку або стикаються з браком знань та адміністративно-фінансових ресурсів. Хоча довгострокове планування поступово стає більш поширеною практикою порівняно з попереднім роком, воно й надалі залишається складним через тривалу війну. Як і у 2024 році, ОГС надають перевагу короткому стратегічному плану, де прописані основні завдання та місія⁴⁶. Горизонти планування скоротилися до одного-двох років, що стало компромісним варіантом: організації зберігають стратегічний напрям, але залишаються достатньо гнучкими. Для багатьох локальних ОГС стратегічне планування все ще є проблемою – через обмежені ресурси, нестачу людей або швидку зміну зовнішніх умов. Організації, що працюють у прифронтових регіонах, часто визнають, що навіть наявні стратегії мають радше формальний характер і не завжди можуть бути реалізовані в умовах постійної небезпеки. Загалом організаційна спроможність багатьох ОГС потребує посилення – насамперед через розробку стратегій, диверсифікацію фінансування і підвищення професійності управління⁴⁷.

Загальною тенденцією 2025 року стало зростання кількості нових організацій, переважно у сфері гуманітарного реагування. Проте збільшення кількості ОГС не супроводжувалося пропорційним зростанням їхньої інституційної спроможності⁴⁸. Значна частина новостворених організацій працювала як оператори гуманітарної допомоги, що забезпечило швидке залучення ресурсів, але не сформувало довгострокових управлінських практик, стратегічного планування чи системної роботи з персоналом. У результаті сектор став більш сегментованим: сильні організації з розвиненими управлінськими системами зберегли стабільність, тоді як середні та малі ОГС зіткнулися з ризиками виснаження, кадрової плинності та нестачі ресурсів.

Кадрове питання ще більше загострилось у 2025 році. Згідно з дослідженням Ініціативи REACH «Наслідки раптового скорочення фінансування для українських ОГС», проведеним у 2025 році, майже третина опитаних ОГС скоротила штат працівників, причому 85% з них скоротили оплачуваний персонал і планують звільнити в середньому 34% працівників⁴⁹.

Разом з тим, сектор демонструє доволі виражену диференціацію: великі організації гуманітарного реагування, що отримали значне міжнародне фінансування, продовжують нарощувати бюджети й команди, водночас трансформуючись де-факто в квазідержавні сервісні структури. Таке роздвоєння сектору – між зростаючими «операторами гуманітарної допомоги» та малими адвокаційно-аналітичними організаціями, що перебувають на межі виживання, – є одним з ключових ризиків для якісного потенціалу громадянського суспільства⁵⁰. Також зростає інтерес до цифрових інструментів, штучного інтелекту та нових форматів проведення заходів, що дозволяє організаціям частково компенсувати брак кадрів.

Діяльність у громадських організаціях у 2025 році часто супроводжувалася значним психологічним навантаженням, адже працівники постійно мали справу зі складними суспільними викликами та високими очікуваннями щодо результатів. Це нерідко призво-

46 Оцінка впливу організацій громадянського суспільства на органи місцевого самоврядування: методологія та результати пілотного дослідження. ГО «ВОКС УКРАЇНА». 2025. URL: https://zminytut.com/w/f/vector/oczinka_vplyvu_organizacij_gromadyanskogo_suspilstva_na_organu.pdf

47 Оцінка впливу організацій громадянського суспільства на органи місцевого самоврядування: методологія та результати пілотного дослідження. ГО «ВОКС УКРАЇНА». 2025. URL: https://zminytut.com/w/f/vector/oczinka_vplyvu_organizacij_gromadyanskogo_suspilstva_na_organu.pdf

48 ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 2022-2025 рр. Звіт щодо комплексного соціологічного дослідження. 2025. URL: https://api.home.ednannia.ua/upload/kch/25/10/29/zvit_UA_Hromadianske_suspilstvo_v%20umovakh_viny_2022-2025.pdf

49 Наслідки раптового скорочення фінансування для українських ОГС. Дослідженням Ініціативи REACH. 2025. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/impacts-sudden-decreased-funding-ukrainian-civil-society-organisations-march-2025-enuk>

50 Стійкість чи виживання: як громадський сектор України пройшов кризи 2014-2024 років. ЗМІ для змін. Серпень 2025. URL: <https://cs.detector.media/ability/texts/186554/2025-08-15-stiykist-chy-vyzhyvannya-yak-gromadskyy-sektor-ukrainy-proyshov-kryzy-20142024-rokiv/>

дило до емоційного виснаження та професійного вигорання, що негативно впливало на ефективність роботи та мотивацію команд. Одним із позитивних векторів у 2025 році стала актуалізація і розуміння проблеми відсутності системної політики підтримки ментального здоров'я, що зумовлює поширення проблеми вигорання, недооцінку психологічних труднощів, нестачу фахівців у цій сфері та слабку культуру звернення по допомогу. Вказано, що необхідним є створення та реалізація зрозумілих стратегій як на державному рівні, так і всередині самих ОГС. Такі політики мають бути спрямовані на профілактику вигорання та підтримку психічного благополуччя працівників. Важливим завданням є запровадження програм, які зменшують ризики емоційного виснаження серед співробітників у всіх секторах, особливо там, де рівень стресу є критично високим⁵¹.

Оснащеність організацій технічними ресурсами порівняно з минулим роком залишається високою. Але фіксувалися певні операційні труднощі, з якими стикався сектор у 2025 році. Так, внаслідок раптового припинення фінансування USAID, ОГС, що працюють на прифронтових територіях, були змушені звільняти офісні приміщення, обладнані бомбосховищами, й шукати дешевші альтернативи, наражаючи на небезпеку персонал та бенефіціарів⁵².

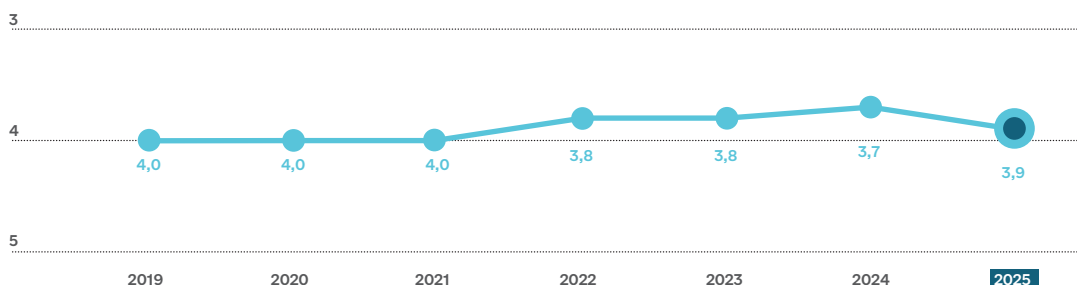
Як позитивну тенденцію, варто відзначити випадки підтримки ОГС місцевою владою, що відбулися внаслідок припинення допомоги з боку США. Так, у 2025 році саме завдяки фінансуванню з місцевого бюджету громади організація Veteran Hub мала змогу продовжити роботу телефонної гарячої лінії підтримки ветеранів війни та свого центру в Вінниці⁵³.

51 Післяфорум «Що нам потрібно аби [ви]Стояти?» URL: https://api.home.ednannia.ua/upload/kch/25/03/12/%D0%9F%D1%96%D1%81%D0%BB%D1%8F%D1%84%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BC_%D0%B2%D0%B8%D0%A1%D1%82%D0%BE%D1%8F%D1%82%D0%B8.pdf

52 Наслідки раптового скорочення фінансування для українських ОГС. Дослідженням Ініціативи REACH. 2025. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/impacts-sudden-decreased-funding-ukrainian-civil-society-organisations-march-2025-enuk>

53 US funding cuts hit peacebuilding initiatives in Ukraine. URL: https://www.peaceinsight.org/en/articles/us-funding-cuts-hit-peacebuilding-initiatives-in-ukraine/?location=ukraine&theme=refugees-and-idps&utm_source

III. ФІНАНСОВА ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ: 3.9

Показник фінансової життєздатності погіршився на 0,2 бала у 2025 році і склав 3,9 бала, зокрема у 2024 р. становив 3,7. Погіршення пов'язане з призупиненням USAID підтримки більшості програм і проєктів ОГС, а згодом розформуванням агенції в цілому. Це негативно відобразилося на секторі, і особливо на організаціях, які працювали за підтримки американських грантів.

За оцінками експертів, частка міжнародної технічної допомоги у структурі доходів українських ОГС у 2025 році становила лише 25,4%. Оскільки понад 74% своїх потреб сектор забезпечував за рахунок інших фінансових каналів, констатувати повну підпорядкованість зовнішнім фондам не варто. Фінансова дестабілізація мала вибіркового характеру і найвідчутніше вразила організації, операційні моделі яких орієнтувалися переважно на ресурси США⁵⁴.

Найбільш незахищеними перед цим викликом виявилися правозахисна сфера та медіа. Згідно з моніторингом Інституту масової інформації, 59,2% представників медіаспільноти оцінили згортання американських грантових програм як критичну загрозу для функціонування незалежної преси. При цьому лише приблизно одна шоста частина респондентів вказала, що ніколи не залучала ресурси від американських фондів⁵⁵. Зокрема, мультимедійна платформа Українер відкрито засвідчила, що надходження зі США покривали орієнтовно 80% її загального кошторису⁵⁶.

Відповідно до даних дослідження «Громадянське суспільство України в умовах війни 2022–2025 рр.», 35% опитаних ОГС до лютого 2025 року отримували безпосередню, опосередковану підтримку або пряме фінансування від USAID. Негативний вплив припинення роботи агентства на фінансування ОГС відзначили 22% респондентів⁵⁷. Але реакція на припинення фінансування USAID у 2025 році була доволі контраверсійною. Так, у 2025 році KMIC дослідив питання зупинки фінансування USAID і дійшов висновків, що сприйняття призупинення фінансування USAID двозначно сприймається українцями. З одного боку, 69% визнають, що призупинення фінансування матиме певні або значні негативні наслідки для України. З іншого боку, 59% вбачають у цьому елемент справедливості, оскільки деякі проєкти «проїдали гроші чи займалися непотрібними справами»⁵⁸.

У 2025 році інструмент макрофінансової допомоги Ukraine Facility став наймасш-

54 Як українські ГО виживають після закриття USAID. URL: <https://hnh.news/32806/yak-ukrayinski-nuo-vyzhyvayut-pislya-zakryttya-usaid/>

55 59,2% журналістів прогнозують катастрофічні наслідки через зупинення міжнародних грантів США – опитування ІМІ. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/59-2-zhurnalistiv-prognozuyut-katastrofichni-naslidky-vnaslidok-zupynky-mizhnarodnyh-grantiv-ssha-i66433>

56 Як українські ГО виживають після закриття USAID URL: <https://hnh.news/32806/yak-ukrayinski-nuo-vyzhyvayut-pislya-zakryttya-usaid/>

57 22% громадських організацій відчули вплив зупинки діяльності USAID, — дослідження. URL: <https://cs.detector.media/community/texts/186604/2025-10-29-22-gromadskykh-organizatsiy-vidchuly-vplyv-zupynky-diyalnosti-usaid-doslidzhennya/>

58 Сприйняття призупинення фінансування проєктів USAID в Україні. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1474&page=1>

табнішою системою підтримки країни та громадянського суспільства. У межах програми Ukraine Facility у 2025 році Європейський Союз оголосив конкурс пропозицій EU4CSOs із фінансуванням в обсязі 17 мільйонів євро, метою якого є підтримка партнерств серед ОГС, які сприятимуть впровадженню та моніторингу реформ, формуванню політики та прийняттю рішень, співпраці з державними органами влади, а також залученню громадян до участі у демократичних процесах⁵⁹.

Тим не менш, донорське фінансування залишилося важливим джерелом для роботи ОГС, особливо гранти на екстрену підтримку. Так, у 2025 році Представництво ЄС в Україні активізувало підтримку громадянського суспільства та медіа, запустивши 21 новий грантовий проєкт, з яких 12 передбачали субгрантування. Загалом портфель програм ЄС у цій сфері охоплював 69 активних проєктів із сукупним фінансуванням у 123,82 млн євро. Міжнародний фонд «Відродження» у 2025 році підтримав близько 400 проєктів ОГС на суму понад 700 мільйонів гривень, які було спрямовано на захист прав людини, відновлення територіальних громад, підтримку ветеранів, аналітику та допомогу постраждалим від війни⁶⁰.

Проте, навіть якщо ОГС не працювали напямку з американськими грантами, конкуренція за грантові кошти від інших донорів суттєво зросла у 2025 році. Так, на приблизно 20 потенційно підтриманих проєктів могло подаватися понад 120 організацій. Так само для донорів був необхідний додатковий час на мобілізацію додаткових ресурсів для сектору та формування пріоритетів для нових конкурсів.

Відповідно до дослідження «Громадянське суспільство України в умовах війни 2022-2025 рр.», проведеного за підтримки Фонду «Аскольд і Дір» (ICAP Єднання), фінансовий тиск на сектор лише зростає: якщо у 2023 році майже 70% організацій отримували пожертви або членські внески, то у 2025 році цей показник знизився до 46%⁶¹.

Як відмічає загальнонаціональне соціологічне дослідження сфери благодійності для Zagoriy Foundation та ініціативи «Щедрий вівторок» у 2025 році одним із важливих трендів, який посилюється у порівнянні із 2024 роком, є поступовий перехід українців від ситуативної й емоційної допомоги до спланованої та послідовної. Автори дослідження припускають, що причинами є виснаження ресурсів, емоційна втома та досвід особистих втрат, які, на жаль, є поширеним варіантом норми життя під час війни. Також підкреслено, що попри кризу довіри до благодійників пожертви на четвертий рік війни все ще лишались масовими та системними⁶². У 2025 році фокус уваги вітчизняних благодійників був спрямований на фонди, що демонстрували прозорість і ефективність в своїй роботі завдяки чітким звітам і конкретним результатам⁶³.

Державне фінансування було одним із джерел для роботи ОГС. На національному рівні ОГС могли отримати фінансування для проєктів від: Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю (при Міністерстві соціальної політики, сім'ї та єдності України) – було підтримано 10 проєктів для надання соціальних послуг особам з інвалідністю на суму 4 млн грн.⁶⁴; Міністерства молоді та спорту України – було підтримано 21 проєкт з утвердження

59 EU4CSOs In Ukraine – Call for Proposals 2025 URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/prospect-details/184490PROSPECTSEN>

60 Топ-25 проєктів Фонду та партнерів, які змінювали країну у 2025-му. URL: <https://www.irf.ua/25-of-2025/>

61 22% громадських організацій відчувли вплив зупинки діяльності USAID. Фонд «Аскольд і Дір» / ICAP Єднання. Жовтень 2025. URL: <https://cs.detector.media/community/texts/186604/2025-10-29-22-gromadskykh-organizatsiy-vidchuly-vplyv-zupynky-diyalnosti-usaid-doslidzhennya/>

62 Загальнонаціональне соціологічне дослідження сфери благодійності для Zagoriy Foundation та ініціативи «Щедрий вівторок». URL: <https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2026/06/blagodijnist-v-ukrayini-2025-1.pdf>

63 Загальнонаціональне соціологічне дослідження сфери благодійності для Zagoriy Foundation та ініціативи «Щедрий вівторок». URL: <https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2026/06/blagodijnist-v-ukrayini-2025-1.pdf>

64 Підсумкові та фінансові звіти. Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю. URL: <https://www.ispf.gov.ua/diyalnist/monitoring-zahodiv-vgoi-perelik-profesij-utos-utog/konkurs-proektiv-dlya-go/konkurs-2025-120325/pidsumkovi-ta-finansovi-zviti-konkurs2025>

української національної та громадянської ідентичності на суму 9 млн грн.⁶⁵ і 27 проєктів, розроблених молодіжними та дитячими громадськими організаціями, на суму 13,6 млн грн⁶⁶.

На місцевому рівні проведено конкурси для ОГС в Черкаській, Тернопільській, Київській, Дніпропетровській, Харківській, Івано-Франківській областях. Зокрема, підтримку отримали проєкти, що передбачали захист прав осіб з інвалідністю, ветеранів війни, молодіжні проєкти та проєкти у сфері національно-патріотичного виховання і утвердження української національної та громадянської ідентичності⁶⁷.

Водночас спостерігається нерівномірний розподіл ресурсів. Значна частина доступних коштів концентрується в організаціях гуманітарного профілю, а організації, що займаються адвокацією, антикорупційним моніторингом, аналітикою та захистом прав людини, зазнають непропорційно більших втрат фінансування. Частина донорів продовжує відмовляти у фінансуванні організаціям, які надають підтримку Збройним Силам України, що не відповідає реальному запиту суспільства⁶⁸.

Підтримка ОГС бізнесом залишається не такою поширеною практикою, як, наприклад, міжнародна донорська підтримка. У Житомирській області результати проведеного дослідження засвідчили, що ОГС займають перше місце серед структур, яким бізнес готовий виділяти кошти, що підтверджує збережену довіру підприємницького середовища до сектору. Проте на загальнонаціональному рівні системна корпоративна соціальна відповідальність бізнесу на підтримку ОГС залишається нерозвиненою практикою.

У 2025 році спостерігалось зростання кількості організацій, які намагалися диверсифікувати джерела фінансування, зокрема через краудфандинг, соціальне підприємництво, платні послуги та партнерства з бізнесом. Український соціальний венчурний фонд активно сприяв розвитку соціального підприємництва, реалізуючи інкубаційну програму StartUp4Good#2, згідно з якою підтримку отримали 40 команд⁶⁹. Проте ці механізми залишалися доступними переважно для невеликої кількості організацій.

Прикладом успішного партнерства бізнесу, органів влади та ОГС є підтримка адаптивного спорту. Компанія Intellias підписала Меморандум із Львівською міською радою та Федерацією льодового парашокею України, інвестувала 1 млн грн у розвиток команди «Незламні», забезпечила 15 гравців екіпіруванням і формою, підтримала створення ай-дентики. Intellias також долучилася до організації всеукраїнського турніру та тренувального кемпу⁷⁰.

Варто відмітити, що відповідно до Дослідження Ініціативи REACH ⁷¹, у 2025 році 40% ОГС планували продовжувати працювати на волонтерських засадах, незважаючи на фінансові труднощі, а 42% розглядали залучення волонтерів. Тим часом 61% ОГС активно шукали альтернативні джерела фінансування з метою забезпечення термінової підтримки

65 Наказ Міністерства молоді та спорту України від 16.05.2024 р. № 3050 «Про затвердження умов відбору кандидатів до складу конкурсних комісій з визначення програм (проєктів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка». URL: <https://mms.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-umov-vidboru-kandydativ-do-skladu-konkursnykh-komisii-z-vyznachennia-program-proektiv-zakhodiv-rozroblenykh-institutamy-hromadianskoho-suspilstva-dlia-vykonannia-realizatsii>

66 Наказ Міністерства молоді та спорту України від 01.04.2025 р. № 1993 «Про затвердження переліку проєктів, розроблених молодіжними та дитячими громадськими організаціями, для реалізації яких надаватиметься фінансова підтримка у 2025 році». URL: <https://mms.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-pereliku-proektiv-rozroblenykh-molodizhnymy-ta-dytiachymy-hromadskymy-orhanizatsiiamy-dlia-realizatsii-iakykh-nadavatymetsia-finansova-pidtrymka-u-2025-rotsi>

67 <https://grants.vzaemo.dila.gov.ua/projects?®ional=1>

68 Працювати попри війну: реальність ОГС на прифронтових територіях. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <https://ucipr.org.ua/ua/publikatsii/vydannia/pratsyuvati-popri-vijnu-realnist-ogs-na-prifrontovikh-teritoriyakh>

69 StartUp4Good #2: 40 команд стартували – попередю 2,5 місяці трансформацій. URL: <https://www.usv.fund/post/startup4good-2-1>

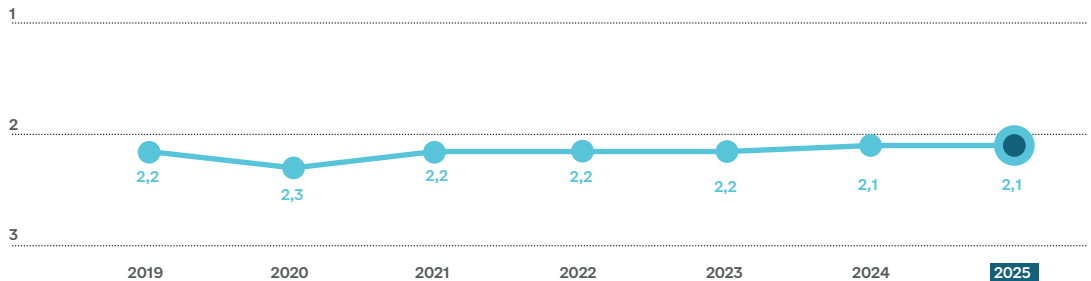
70 Незламні: підтримка адаптивного спорту від Intellias. URL: <https://gc.partnership.in.ua/language/uk/portfolio/nezlamni-pidtrimka-adaptivnogo-sportu-vid-intellias/>

71 Наслідки раптового скорочення фінансування для українських ОГС. Дослідження Ініціативи REACH. 2025. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/impacts-sudden-decreased-funding-ukrainian-civil-society-organisations-march-2025-enuk>

Розвиток систем внутрішнього фінансового контролю, регулярної звітності та аудиту в секторі ОГС має переважно зовнішній характер. Основним стимулом для впровадження передових практик фінансового менеджменту залишаються комплаєнс-вимоги міжнародних партнерів та донорів.

Попри високий рівень усвідомлення важливості прозорого бухгалтерського обліку, малі, новостворені та регіональні ОГС демонструють високу вразливість через дію низки чинників. Зокрема, відсутність стабільного фінансування унеможливорює покриття витрат на постійне залучення бухгалтерів та фінансистів; нестача у регіонах кваліфікованих кадрів, які володіють специфікою податкового та бухгалтерського законодавства для неприбуткового сектора та висока ринкова вартість професійного фінансового аутсорсингу, що є критичною для ОГС із обмеженими бюджетами.

IV. АДВОКАЦІЯ: 2.1

Показник адвокації у 2025 році становив 2,1 бала і залишився без змін у порівнянні з 2024 роком. На адвокаційні можливості громадського сектору продовжували впливати воєнні дії, обмежене фінансування та, відповідно, брак організаційного розвитку і постійні кадрові зміни у владі, що не сприяли налагодженню співпраці. Попри це, ОГС змогли проадвокатувати корисні для сектору зміни, залучалися до євроінтеграційних заходів та нейтралізовували загрозливі для суспільства ініціативи.

Ключовою подією для сектору в сфері суспільної адвокації змін стали протести у липні 2025 року. Так, під тиском громадянського суспільства, було скасовано законопроект № 12414, який фактично позбавляв антикорупційні органи інституційної незалежності. Вже через кілька днів після всеукраїнських масових протестів Президент України зареєстрував новий законопроект, який скасовував загрозливі зміни, та вийшов із заявою, що «усі почули те, що кажуть люди цими днями – в соціальних мережах, один одному, на вулицях. Це все марно». Фактично, події липня 2025 року продемонстрували, що громадянське суспільство в Україні має вплив на адвокатування значних змін⁷².

Разом з тим, загострюються і потенційно небезпечні тенденції – витіснення громадського сектору в адвокацію відносно «безпечних тем», його формальне залучення до діалогу із владою, залежність адвокації на місцевому рівні від конкретного голови територіальної громади. Так, було виявлено закономірність, коли представників громадського сектору залучають до публічних обговорень тільки тих питань, які або напяму стосуються громадянського суспільства (наприклад, обговорення Плану заходів із реалізації Національної стратегії розвитку громадянського суспільства на наступний рік), або де залучення громадянського суспільства є вимогою євроінтеграційного процесу. Проте залучення ОГС до обговорення стратегічних питань – зокрема, бюджетного планування, реформи правоохоронних органів, прокуратури, підняття податків – не відбувається. Також не завжди успішною є адвокація тем, які не є євроінтеграційними, оскільки вони не є пріоритетом для органів влади.

Ці проблеми поглиблюються через кадровий голод, брак організаційного розвитку, зміщення інтересу донорів на гуманітарний сектор та надання благодійної допомоги та, відповідно, послаблення фінансової стійкості адвокаційних ОГС, та політичну кризу, спричинену воєнним станом. Окремо слід виділити кадрові зміни у виконавчій владі – часті реорганізації міністерств та заміни міністрів з командами не сприяли посиленню адвокаційних спроможностей сектору.

У 2025 році продовжили роботу комунікаційні майданчики з владою, зокрема, зустрічі заступниці керівника Офісу Президента Ірини Верещук з представниками ОГС. У 2025 році масштабних офіційних зустрічей Президента України Володимира Зеленського з широким колом представників громадянського суспільства не проводилося, за винят-

72 Радіо Свобода: Зеленський анонсує новий законопроект у відповідь на критику змін щодо НАБУ і САП. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelensky-zakonoproiekt-u-vidpovid-na-krytyku-shchodo-nabu-i-sap/33482067.html>

ком кількох робочих зустрічей та нагороджень волонтерів⁷³.

Впродовж 2025 року продовжилася активна робота над євроінтеграційними ре-формами. Уряд затвердив Дорожні карти у трьох ключових сферах – верховенства права, реформи державного управління та функціонування демократичних інституцій. Затвердження цих карт є обов'язковою умовою для відкриття першого кластера переговорів про вступ України до ЄС⁷⁴. Представники ОГС були активно залучені до розробки Дорожніх карт – вони увійшли до складу всіх 36 робочих груп, створених для підготовки переговорних позицій України в межах переговорного процесу щодо вступу до ЄС.

Окремої уваги заслуговує напрямок міжнародної адвокації. У 2025 році ОГС продовжили активну адвокаційну діяльність на міжнародному рівні – участь в Ukraine Recovery Conference 2025 в Римі⁷⁵, Варшавській конференції ОБСЄ⁷⁶, Мюнхенській конференції з безпеки⁷⁷, міжнародних заходах ЄС та НАТО. Українські ОГС були залучені у міжнародних подіях – зокрема у сферах безпеки, антикорупції та відновлення.

Активного залучення громадського сектору у розробку програм комплексного відновлення територій для територіальних громад у 2025 році не фіксувалося. Наприклад, за даними дослідження ГО «Проти Корупції», лише 24 % проєктів з відновлення, на думку опитаних, були профінансовані благодійними фондами. При цьому платформа DREAM є джерелом інформації про процедури відновлення для менше, ніж третини опитаних ними громадян⁷⁸.

Занепокоєння щодо адвокаційних можливостей у громадського сектору викликало набуття чинності Закону України «Про лобіювання». Завдяки зусиллям громадянського суспільства потенційно негативний вплив закону на діяльність ОГС було суттєво зменшено, проте окремі загрози залишаються, зокрема – поширення поняття «комерційного інтересу» на адвокаційну діяльність ОГС та можливі штрафні санкції за таку діяльність без реєстрації у Реєстрі прозорості. Водночас, варто зауважити, що серед ОГС, які працюють в регіонах, рівень обізнаності щодо концепції лобіювання залишається доволі низьким. Більшість опитаних ОГС не знають або не до кінця розуміють що таке механізм лобіювання в принципі⁷⁹.

Також у 2025 році продовжились адвокаційні кампанії щодо прийняття законопроєкту щодо унормування діяльності та державної реєстрації громадських організацій № 8084⁸⁰, законопроєкту №11082 «Про звернення»⁸¹ та № 6319 «Про органи самоорганізації населення»⁸² – жодна з кампаній не була завершена та продовжилась у 2026 році.

У 2025 році підтримувалася адвокаційна діяльність і в різних регіонах України. ОГС,

73 Офіс Президента України: Володимир Зеленський поспілкувався з волонтерами фонду Uniters і вручив його засновниці відзнаку «Золоте серце» URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-pospilkuvavsya-z-volonterami-fondu-unite-102117>

74 Міністерство юстиції України. Україна затвердила дорожні карти в межах вступу до ЄС: опубліковано тексти документів. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/ukraina-zatverdila-dorojni-karti-v-mejah-vstupu-do-es-opublikovano-teksti-dokumentiv>

75 Ukraine Recovery Conference 2025. URL: <https://ua.urc-international.com/urc-2025/urc2025>

76 «У зоні безправ'я кожен день зволікання означає нові жертви» – Катерина Рашевська на Варшавській конференції ОБСЄ. Regional center for human rights. URL: <https://rchr.org.ua/publications/u-zoni-bezpravva-kozhden-den-zvolikannya-oznachaye-novi-zhertvy-kateryna-rashevskya-na-varshavskij-konferencziyi-obsye/>

77 Мюнхенська конференція з безпеки-2025. Міжнародний центр української перемоги. URL: <https://ukrainianvictory.org/uk/publications/miunkhenska-konferentsiia-z-bezpeky-2025/>

78 Реформа управління публічними інвестиціями та роль громадянського суспільства/ Ю. Путря, Ю. Рагуліна, В. Тимошенко, за заг. ред. А. Прилуцької. URL: <https://home.ednannia.ua/analytics/data-catalog/492>

79 Звіт за результатами дослідження на тему: «Сталість розвитку організацій громадянського суспільства в 2025 р.». Український незалежний центр політичних досліджень

80 Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо унормування діяльності та державної реєстрації громадських організацій» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/40561>

81 Проєкт Закону України «Про звернення» Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/43836>

82 Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про органи самоорганізації населення» щодо удосконалення порядку організації, діяльності та припинення органу самоорганізації населення Офіційний веб портал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/28346>

що працюють в регіонах, займалися адвокацією і в своїх громадах, і на національному рівні, наприклад, надавали експертні коментарі до проєкту Цивільного кодексу. Ефективність та впливовість адвокації на місцевому рівні є неоднаковими. Були як успішні кейси національних та локальних адвокаційних проєктів, так і неможливість адвокатувати через низку бар'єрів. Зокрема, викликами у взаємодії з місцевою владою залишаються - закритість військових адміністрацій та окремих територіальних громад, декларативність ставлення до співпраці з боку органів влади, незацікавленість у співпраці окремих територіальних громад, відсутність культури співпраці з громадським сектором та практики виділяти час на спілкування з ОГС, непрозорість проведення громадських обговорень, а також труднощі з адвокацією окремих тем, наприклад ВПО та ветеранів війни⁸³.

Станом на серпень 2025 року, за даними аналізу Руху «ЧЕСНО», в частині прозорості роботи місцевих рад відбулися суттєві покращення, які напряму пов'язані з набранням чинності Закону України № 3590 (про прозорість місцевого самоврядування). Так, більшість обласних рад публікували записи пленарних засідань, а 43% – транслювали засідання наживо. Показово, що відео засідань постійних комісій оприлюднюють усі обласні ради⁸⁴.

Покращилася ситуація і в міських радах. За даними Transparency International Ukraine станом на серпень 2025 року близько 78 зі 100 міських рад оприлюднили понад 80% записів проведених сесій, ще 7 – забезпечили наявність частини (від 50% до 79%) відео чи записів. А з 20 обласних центрів, лише один не впровадив належну та вчасну відеофіксацію засідань⁸⁵.

Разом із тим, занепокоєння у громадському секторі викликає фактичне призупинення роботи громадських рад. Натомість активно запроваджуються молодіжні ради, ради ВПО та координаційні ради з питань ідентичності.

Знаковим для сфери адвокації у 2025 році було відновлення трансляцій засідань Верховної Ради у прямому етері на телеканалі «Рада». Варто зауважити, що хоча повноцінні онлайн-трансляції відновились з вересня 2025 року, проте під тиском громадськості, перша трансляція відбулася 31 липня – під час голосування за законопроекти щодо відновлення незалежності НАБУ і САП⁸⁶.

За даними Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України, у 2025 році фіксується спад звернень до парламенту. Загалом у 2025 році було отримано 247,085 тис. звернень, що на 38,634 тис. звернень менше, ніж 2024 року. Певні зміни були і у кількості електронних петицій (328 електронних повідомлень, що на 197 менше, ніж 2024 року) та звернень засобами електронного зв'язку (116,208 тис. звернень, що у 1,6 рази менше, ніж 2024 року)^{87 88 89}.

83 Звіт за результатами дослідження на тему: «Сталість розвитку організацій громадянського суспільства в 2025 р.». Український незалежний центр політичних досліджень

84 Прозорість під час війни: як місцеві ради виконують закон про відкритість. Дослідження. Київ - грудень - 2025. Рух ЧЕСНО. URL: https://cdn.chesno.org/web/media/projects/investigations/pdf/ua/%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%BF%D1%96%D0%B4_%D1%87%D0%B0%D1%81_%D0%B2%D1%96%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D1%8F%D0%BA_%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D1%96_%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83%D1%8E%D1%82%D1%8C_%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD_%D0%BF%D1%80%D0%BE.pdf

85 Пік обов'язкових відеозаписів засідань міської ради: чи дотримуються міста закону? Transparency International Ukraine. URL: <https://transparentcities.in.ua/news/rik-oboviazkovykh-videozapysiv-zasidan-miskoi-rady-chy-dotrymuetsia-mista-zakonu>

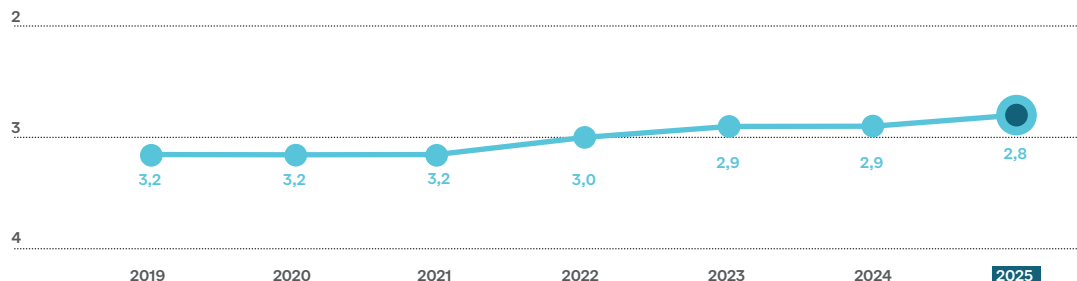
86 <https://www.radiosvoboda.org/a/news-rada-transliatsia-zasidan/33531778.html>

87 Довідка про роботу Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України у 2025 році з електронними петиціями URL: https://vzvernenn.rada.gov.ua/documents/ast_v/Dov_telefon/74390.html

88 Довідка про роботу Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України у 2025 році з електронними петиціями URL: https://vzvernenn.rada.gov.ua/documents/ast_v/Dov_petic/74391.html

89 Довідка про звернення громадян, що надійшли до Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України у 2025 році засобами електронного зв'язку URL: https://vzvernenn.rada.gov.ua/documents/ast_v/Dov_Elektr/74389.html

V. НАДАННЯ ПОСЛУГ: 2.8

Показник надання послуг у 2025 році становить 2,8 бала. Порівняно з 2024 роком (2,9) він покращився на 0,1 бала. Частина ОГС здійснила цілеспрямований перехід до надання платних послуг та соціального замовлення, зумовлений як скороченням грантового фінансування, так і змінами у законодавстві.

Ключовим регуляторним стимулом стало набрання чинності Законом України № 4505 щодо скасування ПДВ на надання соціальних послуг громадськими та благодійними організаціями. Раніше послуги ОГС в рамках тендерних процедур були на 20% дорожчими, ніж послуги комунальних установ, що фактично виключало ОГС із конкурентного середовища. Усунення цього бар'єру стало вирішальним для розширення доступу ОГС до ринку соціального замовлення.⁹⁰

Відповідно до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг⁹¹ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, кількість зареєстрованих ОГС-надавачів послуг продовжує зростати. Згідно з даними дашборду надавачів соціальних послуг⁹², на травень 2026 року в Реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг було зареєстровано 1063 ОГС, що використовували 1056 місць надання соціальних послуг. У порівнянні із березнем 2025 року приріст організацій-надавачів склав 30%. Респонденти також відзначають, що забезпечення державою рівних умов доступу до ринку соціальних послуг та усунення дискримінації у питаннях ціноутворення для надавачів соціальних послуг недержавного сектору відіграли стимулюючу роль.

Реалізація експериментального проекту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості зі створення осередків психологічної підтримки, адаптації переселенців, допомоги вразливим групам населення та розвитку волонтерства в територіальних громадах у 2024 році виявилась успішною. Через це у лютому 2025 року Національна соціальна сервісна служба України оголосила відбір територіальних громад для участі у проекті створення Центрів життєстійкості⁹³.

Станом на вересень 2025 року в Україні працювало 326 Центрів життєстійкості. За час діяльності пілотного проекту відбулося понад 2,5 мільйона контактів з людьми та понад 1,5 мільйона заходів. У мережі задіяно понад 1,5 тисячі фахівців, які пройшли навчання за сертифікованими програмами⁹⁴. В рамках роботи Центрів держава продовжила закуповувати послуги у неурядових організацій, що позитивно вплинуло на можливості ОГС надавати соціальні послуги та підвищувати їх якість.

Залучення 305 громад у 24 областях та Києві до проекту Центрів життєстійкості,

90 Закон України № 4505 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування ПДВ на надання соціальних послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4505-20#Text>

91 Дані про надавачів соціальних послуг. URL: <https://soc.gov.ua/edata/providers-list>

92 Дашборд ДП ІОЦ Надавачі соціальних послуг. URL: <https://www.ioc.gov.ua/analytics/nadavachi-sotsialnykh-poslugh>

93 Відбір громад для участі у проекті створення Центрів життєстійкості. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/news/vidbir-hromad-dlia-uchasti-u-proiekti-stvorennia-tsentriv-zhyttiistiikosti>

94 У 2026 році на Центри життєстійкості держава планує виділити 1 млрд гривень, — Денис Улютін. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/u-2026-rotsi-na-tsentry-zhyttiistiikosti-derzhava-vydilyt-1-milrd-hryven-denis-ulyutin>

включно з 17 релокованими з тимчасово окупованої території, а також фінансування у понад 421,9 млн грн і відкриття додаткових 21 центрів за підтримки бізнесу та міжнародних партнерів⁹⁵, свідчить про масштабність та ефективність цієї моделі. Для ОГС це означає розширення мережі співпраці та створює нові можливості для реалізації соціально значущих програм.

Згідно з оприлюдненою інформацією від Мінсоцполітики, загалом у 2025 році до Центрів життєстійкості звернулися понад 19 тисяч військових, ветеранів війни та членів їхніх сімей, а також понад 23,5 тисячі внутрішньо переміщених осіб⁹⁶.

Висока оцінка ефективності центрів життєстійкості з боку Міністерства соціальної політики та закладення у державному бюджеті 2026 року 1 млрд грн⁹⁷ на їх підтримку створюють сприятливе середовище для розвитку організацій громадянського суспільства. Це рішення не лише гарантує фінансову стабільність таких центрів, але й підвищує їхній інституційний авторитет, відкриваючи нові можливості для партнерства між ОГС та державними структурами. Державне фінансування дозволяє розширити спектр послуг, охопити ширші групи бенефіціарів та інвестувати у внутрішні процеси організацій, що в довгостроковій перспективі сприятиме зміцненню інституційної спроможності сектору та підвищенню довіри суспільства до діяльності ОГС.

Водночас залишаються системні адміністративні бар'єри, які гальмували у 2025 році намагання ОГС активізуватися на ринку соціальних послуг. ОГС, які прагнуть отримати статус надавача соціальних послуг, стикаються з необхідністю внесення змін до статутів, ризиком втрати ознаки неприбутковості у разі формування доходів від послуг, відсутністю доступних інклюзивних приміщень та нестабільністю доступу до комунальних просторів. На регіональному рівні фіксуються випадки, коли органи місцевого самоврядування вимагають від ОГС зміни організаційно-правової форми на комунальне підприємство – як умови укладання договорів про соціальне замовлення, що є юридично неправомірними.

У 2025 році посилюється тенденція до диверсифікації послуг: ОГС розглядають можливість надання платних консультаційних, навчальних та інших послуг підприємницькому сектору як засобу підвищення фінансової самостійності. Однак впровадження таких моделей стримується браком відповідних ресурсів для запуску, а також збереженням морально-етичних дилем щодо комерціалізації діяльності в умовах воєнного стану. В ЄС переважна частка ОГС займається саме соціальними послугами, тому поступовий рух в цьому напрямку є органічним для стратегічного розвитку сектору.

Проект EU4CSOs EmpowerUA, що реалізується БО «Мережа 100 відсотків життя Рівне» у 2025 році спрямував значні зусилля на розвиток соціальних послуг у територіальних громадах, за результатами яких 29,6 млн грн спрямовано на розвиток соціальних послуг – як на поточний рік, так і на довгострокові програми підтримки, зокрема фінансування підвищення доступності соціальних послуг у Богородчанській територіальній громаді; виділення коштів на соціальну профілактику у Кропивницькому; запуск фінансування соціального супроводу вагітних жінок і молодих матерів у Дубровиці. У кількох територіальних громадах соціальні послуги вперше отримали фінансування з місцевих бюджетів, а не лише коштом донорських програм. Через систему субгрантів проєкт підтримує ініціативи громадських організацій, які безпосередньо допомагають людям. Також 40 організацій отримали фінансову підтримку для розвитку соціальних послуг. Ці ініціативи вже допомогли 8225 людям, які опинилися у складних життєвих обставинах. Наприкінці 2025 року стартував третій конкурс субгрантів, за результатами якого ще 15 організацій отримали підтримку для реалізації своїх ініціатив⁹⁸.

95 У 2026 році на Центри життєстійкості держава планує виділити 1 млрд гривень URL: <https://rubryka.com/2025/09/07/u-2026-rotsi-na-tsentry-zhyttestyikosti-derzhava-planuye-vydilyty-1-mlrd-gryven/>

96 Понад 19 тисяч військових і ветеранів звернулися до Центрів життєстійкості у 2025 році. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/veterany-tsentry-zhyttestyikosti>

97 У 2026 році на Центри життєстійкості держава планує виділити 1 млрд гривень. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/u-2026-rotsi-na-tsentry-zhyttestyikosti-derzhava-vydilyt-1-mlrd-hryven-denysh-ulyutin>

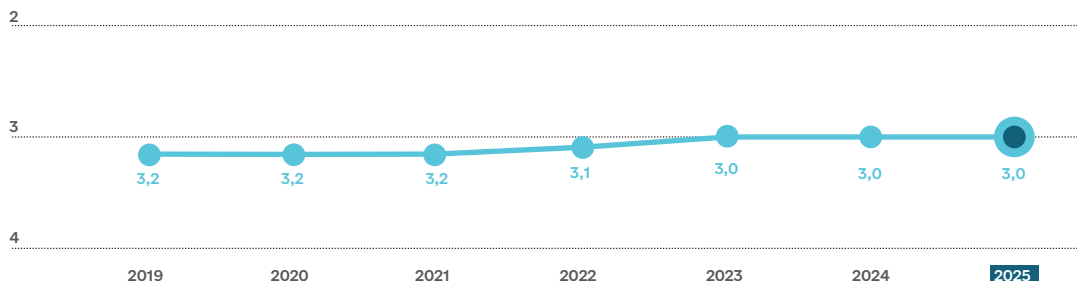
98 Як EU4CSOs EmpowerUA розвиває систему соціальних послуг в Україні. URL: <https://eu4csos.org/about-2025/>

У 2025 році спостерігалось зростання кількості ОГС, які надавали послуги у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки. Це було зумовлено як зростанням потреб населення, так і розвитком державної політики у сфері психічного здоров'я, зокрема в межах Національної програми психічного здоров'я та психосоціальної підтримки під патронатом Першої леді України. ОГС активно долучалися до реалізації програм підтримки ветеранів, військових та їхніх родин, що стало одним із ключових напрямів діяльності у 2025 році.

Сфера надання соціальних послуг у 2025 році продовжила отримувати значну підтримку від міжнародної донорської спільноти. Серед ключових партнерів варто відзначити структури системи ООН, урядові та неурядові організації Німеччини, Канади, Франції, Нідерландів, а також міжнародні гуманітарні інституції, такі як Save the Children, Mercy Corps, ACTED, IREX, Данська та Норвезька ради у справах біженців. Їхня діяльність забезпечила суттєві фінансові та технічні ресурси для розвитку послуг, спрямованих на підтримку вразливих груп населення.

Впровадження інших напрямків діяльності у сфері надання послуг ОГС, зокрема навчальних, в цілому мало лише поодинокий характер. За своїми масштабами вони значно поступаються обсягам і фінансуванню у сфері соціальних послуг. Місцеві організації зазначали, що розглядають можливість співпраці з бізнесом на платній основі з метою залучення коштів та зміцнення своєї фінансової незалежності. Проте ці наміри поки що залишаються лише планами на майбутнє. Головними стримуючими факторами для організацій є брак стартового капіталу для запуску нових послуг, складність залучення кадрів, а також внутрішні етичні дилеми щодо доречності заробітку грошей в умовах воєнного стану та необхідності гуманітарного реагування.

VI. ГАЛУЗЕВА ІНФРАСТРУКТУРА: 3.0

Показник галузевої інфраструктури ОГС у 2025 році становив 3,0 бала і не змінився у порівнянні з 2024 роком. Позитивні зрушення зафіксовані в окремих напрямках розвитку консультативно-дорадчих структур та мережування, проте загальний контекст залишився ускладненим внаслідок скорочення донорського фінансування та відсутності масштабних структурних змін.

У 2025 році відбулося продовження процесів локалізації допомоги, локальні організації отримали більше ресурсів, оминаючи організації, що займаються регрантуванням та менеджментом грантового фінансування. У 2025 році Гуманітарний фонд для України (UNH), який діє під егідою ОСНА, здійснив масштабний стратегічний зсув у бік локалізації, суттєво збільшивши фінансову та операційну роль українських організацій⁹⁹.

Процеси локалізації допомоги через UNH у 2025 році характеризувалися такими ключовими аспектами, як рекордне зростання прямого фінансування, зміна пріоритетів на користь малих, інклюзивних ГО та побудова системного Плану дій із локалізації¹⁰⁰. У 2025 році майже 70% місцевих ГО отримали пряме фінансування. Якщо у 2024 році національні організації отримали близько 60% коштів (\$96 млн), то у 2025 році UNH збільшив цей показник до майже 70%, виділивши українським неурядовим організаціям близько \$134 мільйонів. Це один із найвищих показників локалізації серед усіх аналогічних фондів ООН у світі¹⁰¹. У 2025 році було запущено перший цільовий транш фінансування, спрямований на залучення локальних команд. Обсяг фінансування у січні склав \$70 мільйонів, який згодом (до літа 2025-го) було збільшено до \$88,6 мільйона¹⁰².

UNH змістив фокус із великих всеукраїнських хабів на підтримку низових і спеціалізованих організацій, пріоритетне фінансування надавалося локальним ініціативам, які очолюють жінки, місцеві команди, здатні забезпечити інклюзивну евакуацію та специфічний догляд безпосередньо у прифронтових громадах та локальні групи, що представляють інтереси ромських та ЛГБТКІ+ спільнот у постраждалих регіонах¹⁰³.

У 2025 році тривала розробка та впровадження системного Плану дій із локалізації, який сприятиме лідерству українських ГО в ухваленні рішень та зниженні бюрократичного тиску. Локалізація дозволила оперативно надавати допомогу (продукти, ліки, ремонти, підготовка до зими) у прифронтових районах Донецької, Харківської, Херсонської та Ми-

99 Ukraine Humanitarian Fund: 2025 First Standard Allocation Dashboard. URL: <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-fund-2025-first-standard-allocation-dashboard-30-june-2025-en>

100 Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2026. URL: <https://humanitarianaction.info/document/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026/article/23-humanitarian-response-strategy-2>

101 Ukraine Humanitarian Fund: 2025 First Standard Allocation Dashboard. URL: <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-fund-2025-first-standard-allocation-dashboard-30-june-2025-en>

102 Ukraine Humanitarian Fund: Humanitarian Coordinator for Ukraine Launches \$70 Million Allocation to Support 2025 Humanitarian Needs and Response Plan. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-humanitarian-fund-humanitarian-coordinator-ukraine-launches-70-million-allocation-support-2025-humanitarian-needs-and-response-plan-enuk>

103 Ukraine Humanitarian Fund: 2025 First Standard Allocation Dashboard. URL: <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-fund-2025-first-standard-allocation-dashboard-30-june-2025-en>

колаївської області силами саме місцевих волонтерських мереж¹⁰⁴.

Попри фінансові успіхи, у 2025 році локалізація зіштовхнулася з труднощами, які повністю протягом року подолати не вдалося. Безпекові ризики полягали у тому, що місцеві команди працювали під постійними обстрілами, зазнаючи втрат та організаційного виснаження. Для багатьох дрібних регіональних благодійних фондів система реєстрації та звітності ООН (OneGMS) залишалася складною, через що велика частина коштів усе ще проходила через консорціуми (коли міжнародна організація виступає буфером і гарантом, а українська – прямим виконавцем). Іноді грантодавці часто не мали достатньо персоналу й інструментів, щоб ефективно управляти великою кількістю дрібних грантів для локальних ініціатив. Це призводило до того, що донори віддавали перевагу фінансуванню кількох великих міжнародних виконавців, які потім субделегували кошти на місця. Це підхід, що зменшує ризики для донорів, але й послаблює прямий розвиток спроможності українського сектору й обмежує кількість коштів, що безпосередньо спрямовуються на розв'язання проблем на місцях¹⁰⁵.

Консорціуми між міжнародними гуманітарними організаціями та українськими фондами у 2025 році стали базовою моделлю роботи. Міжнародні донори надають фінансування та технічну експертизу, а місцеві команди забезпечують швидкий доступ до людей у прифронтових зонах, куди іноземним місіям в'їзд часто заборонено з міркувань безпеки¹⁰⁶. Прикладом успішної співпраці був консорціум «Доріжка», що об'єднував п'ять неприбуткових, неполітичних та нерелігійних міжнародних неурядових організацій: «Прем'єр Уржанс Інтернасьональ» (відіграє провідну роль), Action contre la Faim, Humanity & Inclusion, «Тріангль Женерасьон Юманітер» та «Міжнародна солідарність», впроваджував проекти у тринадцяти областях країни, щоб сприяти подоланню наслідків конфлікту. Їхня діяльність була зосереджена на багатосекторальних напрямках, зокрема у сферах охорони здоров'я, захисту, тимчасового житла, водопостачання, санітарії та гігієни, багатоцільової грошової допомоги, харчування та надання гуманітарної допомоги.¹⁰⁷ Програма гуманітарної локалізації Help (HLF) також побудована на принципах рівноправного консорціуму та у 2025 році багато уваги присвятила зміцненню спроможності українського сектору. Замість простого найму українців як субпідрядників, консорціум надавав місцевим ГО пряме фінансування на відбудову інфраструктури (шкіл, амбулаторій) та евакуаційні місії, паралельно навчаючи їх міжнародним стандартам фінансової звітності¹⁰⁸. Консорціум Центру ресурсів НВО (NGO Resource Center): міжнародна платформа спільно з UNHCR запустила субгрантові програми для невеликих українських організацій у секторі захисту (Protection Sector). Великі гравці беруть на себе бюрократичний комплаєнс, а кошти спрямовують локальним командам на психологічну допомогу та підтримку інклюзії у громадах¹⁰⁹.

Крім того, донори традиційно остерігаються корупційних ризиків і можливого нецільового використання коштів – так часто пояснюють обмежене пряме фінансування локальних організацій.

2025 рік ОГС, які працюють в регіонах, називають роком сплеску та активізації співпраці всередині сектору, а також переходом від ситуативних до сталих форм співпраці.

104 Humanitarian Response Strategy. URL: <https://humanitarianaction.info/document/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026/article/23-humanitarian-response-strategy-2>

105 Очікування та виклики грантодавців в Україні. URL: <https://philanthropyinukraine.org/knowledge-hub/research/ochikuvannya-vyklyky-grantodavtsiv-ukrayina>

106 Локалізація у дії: участь національних організацій громадянського суспільства в архітектурі відновлення України. URL: <https://www.posmishka.org.ua/lokalizatsiya-u-dii-uchast-natsionalnykh-orhanizatsij-hromadianskoho-suspilstva-v-arkhitekturi-vidnovlennia-ukrainy/>

107 Офіційний сайт Консорціуму «Доріжка». URL: <https://dorijka.org/uk/newsletter>

108 Сила своїх. Як в Україні посилюють роль локальних організацій і чому це важливо під час війни. URL: <https://epravda.com.ua/projects/sila-svoijh-821708/>

109 Grants for Local Protection Organizations: Strengthening Partnerships and Humanitarian Capacity (Ukraine). URL: <https://www2.fundsfornos.org/democracy-good-governance/grants-for-local-protection-organizations-strengthening-partnerships-and-humanitarian-capacity-ukraine/>

Переважна більшість організацій-учасників фокус-груп зазначили, що активно співпрацюють з іншими ОГС. Респонденти вказували, що співпраця відбувається через асоціації, хаби, профільні альянси, коаліції, мережі та партнерські ініціативи, а також у межах спільних проєктів, проведення спільних заходів та через інші формати.

У 2025 році продовжили працювати такі відомі коаліції ОГС як Коаліція «Реанімаційний Пакет Реформ» (РПР)¹¹⁰, що концентрувались на питаннях євроінтеграції і демократичного врядування та коаліція RISE Ukraine¹¹¹, що працює у напрямку відбудови та модернізації України. Над проблемами покращення питань локалізації та гуманітарного реагування працював Альянс українських ОГС¹¹². У 2025 році також за підтримки проєкту EU4CSOs EmpowerUA було створено Коаліцію надавачів соціальних послуг, до якої приєдналися 56 громадських організацій з різних регіонів України, які працюють у сфері соціального захисту та підтримують людей у складних життєвих обставинах. Очікується, що Коаліція сприятиме ОГС разом впливати на формування політик, розвиток ринку соціальних послуг та впровадження сучасних стандартів підтримки людей¹¹³.

У регіонах мережування все частіше здійснюється через неформальні домовленості та соціальне партнерство. Окремі респонденти зазначали, що не бачать для себе потреби у формальному оформленні співпраці з іншими ОГС.

Окремо слід виділити один з найбільших мережевих майданчиків – XIV Щорічний форум громадянського суспільства, який проводиться ІСАР «Єднання». У 2025 році Форум пройшов під гаслом «виСтоїмо» та об'єднав представників громадського сектору, донорів та волонтерів для нетворкінгу, навчання та адвокації власних ідей. Форум зафіксував у 2025 році свою роль як унікального міжсекторального майданчика, де ОГС синхронізують зусилля з урядовими структурами (наприклад, з Міністерством економіки і Міністерством у справах ветеранів) та міжнародними партнерами (наприклад, ПРООН, GIZ, IREX, UNICEF). Захід став простором для глибокого мережування громадського сектору з технологічною, правовою, медичною та культурною галузями.¹¹⁴

Освітні та навчальні програми для сектору зберігаються. ІСАР Єднання у рамках екосистеми «Дім громадянського суспільства» проводить Школи організаційного розвитку та надає гранти на навчання. Функціонують усталені освітні програми: «Управління неприбутковими організаціями» Українського католицького університету, «Антикорупційні студії» Києво-Могилянської академії, курси на платформах Prometheus, Зрозуміло, Дія. Освіта, ГУРТ та ін. Проте загальне скорочення фінансування призвело до скорочення обсягів пропозиції навчальних програм.

У 2025 році співпраця ОГС із владою в Україні поєднувала зростаючу практичну значущість і нормативне підкріплення з відчутною нерівномірністю та недостатньою інституціоналізацією¹¹⁵. Попри формування нових правових і програмних можливостей для залучення громадянського суспільства, ефективність цієї взаємодії значною мірою залежала від локальних умов, політичної волі та рівня розвитку партнерської культури, що вказує на потребу подальшого посилення системного діалогу та інтеграції ОГС у процеси вироблення і реалізації публічної політики.

110 Сайт Коаліції РПР. URL: <https://rpr.org.ua/>

111 Сайт Коаліції RISE Ukraine. URL: <https://www.rise.org.ua/about-ua>

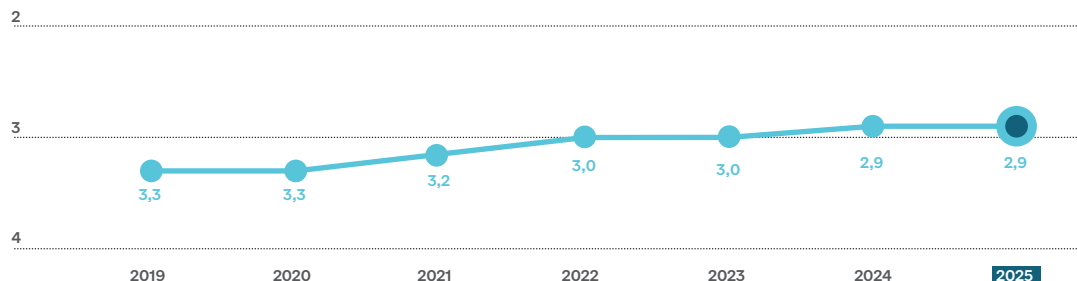
112 Сайт Альянсу українських ОГС. URL: <https://allianceuacso.com/uk/>

113 Сайт проєкту EU4CSOs EmpowerUA. URL: <https://eu4csos.org/about-2025/>

114 XIV Форум громадянського суспільства. URL: <https://forum.ednannia.ua/>

115 Оцінка впливу організацій громадянського суспільства на органи місцевого самоврядування: методологія та результати пілотного дослідження. ГО «ВОКС УКРАЇНА». 2025. URL: https://zminyut.com/w/f/vector/oczinka_vplyvu_organizacij_gromadyanskogo_suspilstva_na_organ.pdf

VII. ПУБЛІЧНИЙ ІМІДЖ: 2.9

Показник публічного іміджу ОГС у 2025 році становить 2,9 бала і залишається незмінним порівняно з 2024 роком. Попри численні виклики, з якими стикаються ОГС, рівень довіри до сектору залишається стабільно високим.

Відповідно до даних Центру Разумкова від листопада 2025 року, волонтерським організаціям довіряє 81% українців, громадським організаціям – 64%¹¹⁶. Високу довіру до волонтерів, на рівні 79%, показує і опитування від КМІС¹¹⁷. Дослідження Zagoriy Foundation звертають увагу на падіння рівня довіри до великих та корпоративних фондів. Враховуючи те, що підтримка військових є основним пріоритетом благодійників, «Повернись живим» і «Фонд Сергія Притули» є абсолютними лідерами впізнаваності та фінансової довіри. Дослідження звертає увагу на те, що основними чинниками, які у 2025 році впливали на імідж благодійних організацій, виступали публічність, прозорість і підзвітність¹¹⁸.

У 2025 році публічний імідж ОГС в очах органів влади загалом посилюється, хоча залишається нерівномірним залежно від сфери взаємодії. На центральному рівні ОГС завдяки їхній участі у підготовці реформ і стратегій у межах євроінтеграції та розвитку громадянського суспільства сприймалися як партнери держави.¹¹⁹ Додатково цей імідж підкріплюється міжнародними програмами, такими як EU4CSOs, які прямо орієнтовані на співпрацю ОГС із державними органами¹²⁰.

Образ ОГС як відповідальних виконавців та спроможних партнерів сформувався у прифронтових та постраждалих від війни громадах, де партнерство влади та ОГС давало можливість оцінити конкретні результати, як-от створення центрів підтримки ветеранів чи проекти з енергетичної стійкості.

Також позитивно впливають кейси спільного планування політик, наприклад участь ОГС у розробці місцевих планів відкритого врядування¹²¹. Це формує образ ОГС як ефективних виконавців і спроможних партнерів. Водночас деякі органи влади зберігають обережне ставлення до ОГС, обґрунтовуючи це недостатньою обізнаністю, прозорістю та підзвітністю щодо діяльності сектору, а також через військовий контекст, який ускладнює баланс між безпекою і відкритістю.

Дослідження комунікаційної активності ОГС у 2025 році доводить, що на позитивну трансформацію іміджу вплинули наступні фактори. Згідно з висновками Барометра ОГС, масштабування цифрових екосистем та відкриття даних понад 800 верифікованими ор-

¹¹⁶ Оцінка ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, оцінка проблем, що існують в українському суспільстві (листопад 2025р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-otsinka-problem-shcho-isnuut-v-ukrainskomu-suspiilstvi-lystopad-2025r>

¹¹⁷ Довіра суспільним інституціям. Прес-реліз. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1578&page=2>

¹¹⁸ Загальнонаціональне соціологічне дослідження сфери благодійності для Zagoriy Foundation та ініціативи «Щедрий вівторок». URL: <https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2025/12/blagodijnist-v-ukrayini-2025.pdf>

¹¹⁹ Mobilizing 'Team Ukraine' for a successful recovery. How the state, communities and citizens can rebuild the country together. Incorporating the 2025 Chatham House survey of Ukrainian CSOs. URL: <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2025-07/2025-07-04-mobilizing-team-ukraine-lutsevych.pdf>

¹²⁰ EU4CSOs In Ukraine – Call for Proposals 2025. URL: <https://www.alda-europe.eu/call/eu4csos-in-ukraine-call-for-proposals-2025-europeaid-184490-dd-act-ua/>

¹²¹ Strengthening Cooperation Between Local Governments and Civil Society for Ukraine's Recovery. Report. URL: <https://www.gmfus.org/sites/default/files/2025-08/Brovdiy%20-%20Ukraine%20local%20government%20-%20paper.pdf>

ганізаціями дозволили нейтралізувати репутаційні ризики та підтвердити високий рівень фінансової підзвітності сектору¹²². Стратегічний характер взаємодії з владою та міжнародними інституціями наочно продемонстрував кейс Координаційної платформи RD4U, яка забезпечила інформаційний супровід Реєстру збитків від війни для понад 10 мільйонів громадян, закріпивши за ОГС статус експертного локомотива євроінтеграції¹²³.

Проведення Форуму соціального бізнесу у червні 2025 року у м. Кам'янці-Подільському сприяло подоланню стереотипу про грантову залежність сектору¹²⁴. Активне комунікування практик соціального підприємництва ОГС сприяло утвердженню їх сприйняття у ролі ефективних соціальних менеджерів.

Для зовнішньої комунікації організації продовжують активно використовувати соціальні мережі і месенджери, особисті контакти, телефонні дзвінки і сайти організацій. Для локальних ОГС, на відміну від загальнонаціональних, менш притаманно використовувати вебсайти, email-розсилки та традиційні медіа¹²⁵.

Активне використання соціальних мереж Facebook, Instagram, Telegram, TikTok сприяло видимості ОГС у публічному просторі. Молодіжне середовище демонструє зростаючу активність: у молодіжних колах реєстрація власної ГО набуває статусу елемента громадянської ідентичності.

Важливою тенденцією є зменшення підтримки ОГС з боку традиційних медіа в регіонах. Регіональні медіа дедалі частіше відмовляють у безкоштовному розміщенні матеріалів ОГС, орієнтуючись виключно на комерційний контент або теми з медійним резонансом. Неформальні домовленості про медіапартнерство поступово поступаються місцем платним форматам, що ускладнює доступ малих організацій до публічного простору.

При цьому на національному рівні та у столиці представники громадянського суспільства залишаються важливим джерелом експертної думки та оцінки для медіа, які продовжують брати участь у різних форматах (експертні колонки, статті в онлайн- та друкованих медіа, коментарі на телеканалах та Youtube тощо). На рівні Києва в рамках роботи станції KyivFM періодично виходить спеціальна радіопрограма «Третій сектор», яка інформує про те, як громадянське суспільство впливає на розвиток України¹²⁶. Тільки у 2025 році був проведений 51 етер з представниками різних ОГС.

ОГС продовжують публікувати річні та фінансові звіти, дотримуватися принципів публічної звітності – в тому числі за вимогами донорів. Великі організації розвивають власні комунікаційні стратегії та підтримують партнерства з провідними медіа. Водночас рівень комунікаційних компетенцій у більшості малих та середніх організацій залишається низьким – відсутні штатні PR-спеціалісти, SMM-менеджери та фахівці з цифрових комунікацій.

122 Барометр ОГС 2025: Україна. Звіт по країні. URL: <https://api.home.ednannia.ua/upload/kch/26/04/20/2025%20Ukraine%20Country%20Report%20UKR.pdf>

123 Координаційна платформа. URL: <https://rd4u.coe.int/uk/the-register-s-civil-society-coordination-platform>

124 Запрошуємо на Форум соціального бізнесу. URL: <https://social-change.com.ua/zaproshuyemo-na-forum-sotsialnogo-biznesu/>

125 ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 2022-2025 рр. Звіт щодо комплексного соціологічного дослідження. Серпень 2025 року. URL: https://api.home.ednannia.ua/upload/kch/25/10/29/zvit_UA_Hromadianske_suspilstvo_v%20umovakh_viyny_2022-2025.pdf

126 Третій сектор. Інформаційна програма. URL: <https://radio.kyiv24.news/programs/tretij-sektor>

ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ЦЕНТР ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Український незалежний центр політичних досліджень —
неурядовий непартійний аналітичний центр.

УНЦПД з 1991 року спрямовує свої зусилля на утвердження демократії та впливового громадянського суспільства в Україні. Ми пропонуємо рішення для державної політики у сфері демократії, співпрацюємо із зацікавленими сторонами, здійснюємо комунікаційні кампанії.

За нашою діяльністю можна стежити на сайті www.ucipr.org.ua та в соціальній мережі Facebook — <https://www.facebook.com/UCIPR>.

Долучитися до нашої діяльності можна через різні види партнерства, написавши нам на електронну скриньку ucipr@ucipr.org.ua.

